

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

ADEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

Oheul Dâmboviței (Casa Cănuță)

Vis-a-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

Domniile cari primesc ziarul nostru sunt rugați cu insistență să bine voiască a ne plăti sumele datorite incasatorului nostru ce se va prezenta cu chitanță în regulă.

Administrația

ERATA

În numărul trecut la importanta hotărâre ce am publicat de la trib. Iași s. II, redactată de d. președinte Maxim, din scăpare din vedere strecurându-se câte-va erori, rugăm a se citi astfel:

La pag. 347 col. I, rând. 1 de la paragr. b., în loc de „spiritul” sprijinul; la pag. 348 col. I, rând. 70, în loc de „comisiunile” concesiunile; la pag. 349 col. I rând. 21, în loc de „va socoti” s'a socotit; la pag. 350 col. II rând. 28 în loc de „constat” constat; idem la rând. 34, în loc de „constată” constatată.

SUMAR

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de Casație secția II: Cănuță Ionescu, Ion I. Panaitescu, Nicolae N. Stelian, Iorgu Marinescu și Tase Anastasiu.

Trib. jud. Ilfov secția I: Chiru Nicolae cu Ștefan Borănescu.

Idem secția II: Elena C. Brațu și Maria Chabudeanu, Athena Belisarie Doxachi.

Bibliografii. Anunțuri.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 13 Noembrie 1895

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

Cănuță Ionescu, Ion I. Panaitescu, Nicolae N. Stelian, Iorgu Marinescu și Tase Anastasiu

Neretroactivitatea legilor.—Dacă principiul neretroactivității legilor este un principiu general.—Dacă se aplică numai în materie de drept privat sau și în materie de jurisdicțiune.

Competință.—Neretroactivitatea legilor în materie de jurisdicțiune.—Dacă o lege ce ridică competența unei instanțe de a judeca unele delict, dar care instanță continuă a exista, și le dă în competența altei instanțe, face ca acele delict ce sunt în stare de judecată înaintea vechei jurisdicțiuni să fiă trimise înaintea instanței declarate competente ale judeca prin noua lege.

Principiul neretroactivității legilor este un principiu general ce se aplică nu numai în materie de drept privat, ci și în materie de jurisdicțiune. De aci reese că o lege ce deferă judecarea unor cauze altei jurisdicții existente, aceeași jurisdicție nu este competentă a judeca de cât cauzele care se ivesc în urma acestei legi, nu însă și cauzele în curs de judecare, și pendinte la altă jurisdicție încă existentă; cauze cari trebuiesc judecate de jurisdicțiunea înaintea căreia sunt în stare de a se judeca.

Ast-fel un delict electoral care după legea electorală se judeca de curtea cu jurați, se va judeca tot de această curte chiar în urma legii din 4 Maiu 1895 care a trimis asemenea delict în competența tribunalelor corecționale, dacă a fost comis și trimis la jurați înainte de promulgarea acestei legi.

Decisiunea No. 666/95.—Casată decisiunea Curții cu Jurați din Prahova No. 26/95 dată în procesul Cănuță Ionescu și alții.

S'a citit raportul dresat în cauză de d-l consilier C. C. Ștefănescu.

S'a ascultat d-nii N. Basilescu și Em. M. Porumbaru, avocații recurenților Cănuță Ionescu și alții, în dezvoltarea motivelor de casare și d-l procuror de secție Ciru Oeconomu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

«Legea din 4 Maiu 1895 dând tribunalelor ordinare competența de a judeca delictele electorale delict emnamente politice, este o lege inconstituțională, de oarece ea violează art. 105 din constituție, care diferă judecata unor atari delict juraților și prin urmare reu Curtea cu jurați pe basa ei, și-a declinat competența»

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care reese că Cănuță Ionescu și alții au fost dați în judecata Curții cu jurați din Prahova conform art. 128, 129 și 135 din legea electorală, și anume pentru că în ziua de 4 Decembrie 1894, în cursul alegerii ce se urma în comuna Urlați, pentru primărie, recurenții însoțiți de un număr de persoane au năvălit în sala de alegeri, sfărâmând mesele și lovind persoanele care veniseră la vot și luând chiar urna;

Că pe când judecarea acestor fapte era deferită Curții cu jurați conform legii electorale, prin legea din 4 Maiu 1895 s'a deferit judecarea unor delict electorale tribunalelor corecționale, considerate ca delict de drept comun, și pe temeiul acelei legi, cu ocazia judecării din partea Curții cu jurați, s'a propus necompetința juriului și s'a admis; că dar este a se ști dacă o jurisdicțiune ordinară esistentă, căreia era deferită judecarea unei cauze, poate înceta de a mai judeca în urma consacării prin lege a competenței de a judeca altă jurisdicție ordinară asemenea existentă;

Considerând că nu este a se ști dacă legiuitorul a putut deferi jurisdicțiunilor corecționale, judecarea de fapte penale prevăzute de codul penal ordinar, și declarate delict electorale, a căror judecare, era de competența juriului conform legii electorale, ci dacă juriul în stadiul judecării unor delict electorale încetează de a fi incompetent în urma legii din 4 Maiu 1895;

Considerând că principiul în privința neretroactivității legilor e un principiu general, care are a fi aplicat, nu numai în materie de drept privat, ci și în materie de jurisdicțiune; că dar prin urmare o lege ce deferă judecarea unor cauze altei jurisdicții existente, această jurisdicție nu e competente a judeca de cât cauzele care se ivesc în urma acelei legi, nu însă și cauzele în curs de judecare, și pendinte la altă jurisdicție încă existentă cauze care trebuie să se judece de jurisdicțiunea chemată și în curs de a se judeca;

Că aceste reguli sunt direct sau impli it recunoscute prin art. 84 a legii Curții de Casație, 739 și 743 pr. civ., că de aceea delictele deferite a fi judecate de judecătorii de ocoale, continuă a fi judecate de tribunal dacă la promulgarea legii erau în curs de a fi judecate de tribunal; că asemenea și delictele electorale în curs de a fi judecate de Curtea cu jurați nu încetează de a fi judecate tot de juriu în urma legii din Maiu 1895;

Că dacă juriul în acest sens și-ar declina competența precum în speță decisiua supusă recursului a făcut, ar fi a viola principiul neretroactivității legilor;

Că dar numai sub acest punct de vedere și în asemenea împrejurări Curtea cu jurați rămânea competentă să judece această afacere, și declinandu-și competența a dat o decisiune casabilă.

Pentru aceste motive, Curtea, casează.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIA I

Audiența de la 18 Maiu 1895

Președenția d-lui OSCAR N. NICULESCU, Membru

Sentința No. 207/95

Chiru Nicolae ou Ștefan Borănescu

Dreptul de vedere. — Dacă se poate deschide ferestre cu vederea în proprietatea vecinului și în ce condițiuni. — Dacă cel ce a obținut dreptul de a avea oare-care ferestre în proprietatea vecinului poate deschide alte ferestre și a schimba dimensiunile lor.

Ingrădire despărțitoare. — Cine este obligat ale face și repara. — Dacă ambii proprietari vecini sunt obligați la aceasta și în ce condițiune.

1) Nimeni nu poate deschide ferestre cu vederea în proprietatea vecinului de cât la distanța prescrisă de lege, căci cel care a dobândit dreptul de a avea ferestre în dimensiuni și locuri determinate nu poate deschide alte ferestre nici a schimba dimensiunile lor.

2) Obligațiunea de a repara ingrădirile ce despart casele și curțile vecine cade în sarcina ambilor proprietari vecini, și numai când unul din ei face ingrădirea, poate obliga pe cel-l-alt să contribuie la săvârșirea ei însă și aceasta în limitele și condițiunile legii.

S'a ascultat d-l Brătian, avocatul apelantului Chiru Nicolae în desvoltarea motivelor de opoziție și d-l Stavri Predescu, avocatul intimatului Ștefan Borănescu în combateri.

Tribunalul deliberând,

Asupra apelurilor făcute contra cărței de judecată No. 968/89 a judeului ocol V, de către Chiru Nicolae reprezentat prin ficia sa Ecaterina Iliescu, ca reclamant și Ștefan Borănescu ca intimat, apelul făcut contra cărței de judecată cu No. 1157/89 a judeului ocol V tot de Chiru Nicolae reprezentat prin ficia sa Ecaterina Iliescu precum și apelul făcut de Ecaterina Iliescu, contra cărței de judecată cu No. 489/94 a judeului ocol V;

Având în vedere susținerile părților litigante actele prezentate și cele dresate cu ocaziunea cercetărilor locale ordonate;

Având în vedere că obiectul acțiunii care privește apelul făcut contra cărței de judecată cu No. 968/89 este, că Ștefan Borănescu să fie obligat față cu Chiru Nicolae, ați reprezentat prin ficia sa Ecaterina Iliescu la desființarea a două ferestre ce a înființat din nou și să micșoreze fereastra de la etagiul de sus, precum și a restitui pământul călcat de Ștefan Borănescu cu ocaziunea reconstrucțiunii dependințelor său valoarea lui;

Având în vedere că în ce privește punctele din această acțiune, judele de ocol prin cartea de judecată apelată a obligat pe Ștefan Borănescu a desființa ferestrele din nou înființate și a micșora fereastra de la etagiul de sus, respingând însă cererea în ce privește restituțiunea pământului călcat cu ocaziunea reconstrucțiunii dependințelor, sau să-i plătească valoarea lui;

Având în vedere că contra acestei cărți de judecată s'a făcut apel de ambele părți și din care cel făcut de Chiru Nicolae, s'a respins ca nesusținut prin sentința No. 277/90 contra căreia Ecaterina Iliescu a făcut opozițiune în termen legal;

Considerând că din actele prezentate de părți și depunerile martorilor se constată în fapt că Ștefan Borănescu pe lângă fereastra de la etagiul de sus spre strada Sboru, o altă fereastră de la etagiul de jos spre stradă și un ochi de lumină la etagiul de sus spre dependință, a mai deschis și alte ferestre cu vederea spre proprietatea d-nei Ecaterina Iliescu, iar ochiul de lumină l-a transformat în fereastră mare și indoită;

Considerând în drept că după dispozițiile art. 612 și 613 c. c., nimeni nu poate deschide ferestre cu vederea în proprietatea vecinului, de cât la distanță prescrisă de lege, căci cel care are dobândit dreptul de a avea ferestre în dimensiuni și locuri determinate nu poate deschide alte ferestre nici a schimba dimensiunile lor;

Că în specie Ștefan Borănescu nu poate exercita altă servitute deschidând alte ferestre spre proprietatea Ecaterina Iliescu, de cât pe aceea pe care a avut-o și nici a mări dimensiunile ferestrelor, pentru care are dobândit dreptul, de cât în dimensiunile bobândite;

Că dar din acest punct de vedere, acțiunea intentată contra lui Ștefan Borănescu este fondată.

In ce privește restituțiunea pământului încălcat sau valoarea lui.

Având în vedere faptele și motivele arătate în cartea de judecată apelată, pe care tribunalul le găsește fondate, acțiunea nu este fondată și urmează să fie respinsă;

Că deci în ce privește motivele expuse mai sus, apelul făcut de Ștefan Borănescu contra cărței de judecată cu No. 968/89, rămâne cu totul ne fondat și ca atare urmează a se respinge.

În ce privește apelul făcut contra cărței de judecată cu No. 1157/89 de către Chiru Nicolae;

Având în vedend obiectul acțiunii care privește acest apel este că Ștefan Borănescu să fie obligat a restitui pământul usurpat cu ocaziunea construcțiunii grajdului, sau a despăgubi pe reclamanta Ecaterina Iliescu cu valoarea lui;

Având în vedere că apelul făcut de Chiru Nicolae în această acțiune s'a respins ca nesuștinut prin sentința No. 278/90 contra căreia Ecaterina Iliescu a făcut opozițiune în termen;

Având în vedere că în ce privește fondul acestei acțiuni să constate din actele de expertiză, că făcându-se săpături, s'a găsit în pământ urmele bulumacilor în spre proprietatea lui Ștefan Borănescu a vechilor uluci, cari formaș linia despărțitoare a proprietăților părților litigante, înainte de construcțiunea grajdului, iar din expertiza făcută de inginerul Lupulescu se indică și porțiunea de pământ încălcată cu ocaziunea construcțiunii grajdului și facerea ulucilor pe locul rămas liber;

Că așa fiind în mod evident rezultă că Ștefan Borănescu a usurpat cu o porțiune de teren pe Ecaterina Iliescu, și în acest cas cel dintâru este ținut a fi obligat la restituirea valorii acelei porțiuni de teren încălcată;

Că dar opozițiunea făcută de Ecaterina Iliescu, contra sentinței cu No. 278/90 este fondată și prin consecință și apelul făcut de Chiru Nicolae, contra cărței de judecată cu No. 1157/89 care cată să fie infirmată.

În ce privește apelul făcut de Ecaterina Iliescu contra cărței de judecată cu No. 489/94;

Având în vedere obiectul acțiunii privitoare la acest apel, este că Ștefan Borănescu, cheamă în judecată pe Ecaterina Iliescu a fi obligată la liberarea terenului încălcat la spatele grajdului, la desființarea imprejmuirii făcute prin suprindere și în mod arbitrar și facerea ei

pe vechile semne de hotare, precum și la refacerea ulucilor din fondul proprietății;

Având în vedere că judele de ocol a admis această acțiune, condamnând pe Ecaterina Iliescu și la despăgubiri pentru fie-care și de întârziere;

Având în vedere că prima instanță înainte de a judeca afacerea a ordonat în mod preparatoriu audiere de martori și o expertiză din care prin depunerile martorilor reese că au existat uluci la spatele grajdului și că între uluci și calcanul grajdului, era o mică porțiune de teren liberă, însă din expertisă se arată că de oare-ce grajdul lui Ștefan Borănescu este pus spre proprietatea Ecaterina Iliescu cu calcanul în atare condițiuni este stabilit prin us și chiar stipulat prin unele reglemente de edilitate comunală că zidul calcan vecin unei proprietăți străine să fie pus pe linia despărțitoare a proprietăților; că despărțitoarea de la calcanul grajdului și până la linia veche pretinsă nu numai că este prea mică pentru a prezenta vre-o folosință reală, dar este și neegal depărtată, așa în cât această presumpțiune a expertului este cu mult mai aproape de adevăr și depozițiunile martorilor nu pot forma convingerea deplină pentru tribunal, că la spatele grajdului au existat uluci și că spațiul dintre acele uluci, cari făcea linia despărțitoare s'a încălcat de către Ecaterina Iliescu;

Că ast-fel fiind acțiunea lui Ștefan Borănescu este nedovedită și ca atare urmează să fie respinsă;

Având în vedere că în ce privește obligațiunea pusă Ecaterinei Iliescu de a reface ulucile din fundul proprietății este de asemenea inadmisibilă, căci după dispozițiunile art. 600 c. c. obligațiunea de a repara îngrădirile ce despart casele și curțile vecine, cade în sarcina ambilor proprietari vecini și numai când unul din ei face îngrădirea, poate obliga pe cel alt să contribuiească la săvârșirea ei, însă și aceasta în limitele și condițiunile legii;

Că dar acțiunea privitoare și la acest cap de cerere nu este fondată și ca atare urmează să fie respinsă;

Că așa fiind apelul făcut de Ecaterina Iliescu contra cărței de judecată No. 489/94 devine fondat și cată să fie admis infirmându-se în totul menționata carte de judecată.

Pentru aceste motive redactate de d-l membru V. Lilovici, tribunalul admite opozițiunea făcută de Ecaterina Iliescu contra sentinței, No. 277/90; prin consecință, reformează această sentință.

Admite apelul făcut de Chiru Nicolae aș reșentat prin Ecaterina Iliescu contra cărței de judecată No. 968/90 a judeului de ocol V ale cărui dispozițiuni se mențin, și

Ficsează dimensiunile ferestrei de la etagiul de sus, din dreapta, de la partea de sus a ferestrei actuale la 80 c. m. lungime și la 40 c. m. lățime și care deschizătură se va face la partea de sus a ferestrei.

Respinge ca nefondat apelul făcut de Ștefan Borănescu contra menționatei cărți de judecată;

Admite opoziția făcută contra sentinței No. 278/90 de Ecaterina Iliescu în consecință și apelul făcut de Chiru Nicolae reprezentat prin Ecaterina Iliescu, contra

cărței de judecată No. 1157/89 pe care o reformează în totul și în consecință

Admite în parte acțiunea făcută de Chiru Nicolae contra lui Ștefan Borănescu înaintea judelei de ocol V prin petiția înreg. la No. 5157/89, și

Obligă pe Ștefan Borănescu a plăti Ecaterinei Iliescu suma de lei 400 reprezentând valoarea terenului usurpat cât s'a apreciat de tribunal.

Admite apelul făcut de Ecaterina Iliescu contra cărței de judecată No. 489/94 a judelei de ocol V pe care o confirmă și în consecință respinge ca nentemeiată acțiunea făcută de Ștefan Borănescu contra Ecaterinei Iliescu înaintea judelei de ocol V prin petiția înregistrată No. 9692/94.

(ss) Oșcar Nicolescu, V. Lilovici, N. Naumescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA II-a

Audiența din 4 Octombrie 1895

Președinția d-lui G. A. MAVRUS, judecător de ședință

Sentința civilă No. 528

Elena C. Brațu și Maria C. Chabudeanu, cu autorizația soților lor, contra Athena Belisarie Doxachi.

Testament.—Ce trebuie să cuprindă testamentul.—Dacă se poate cere anularea lui pentru fraudă sau violență.

Proba testimonială.—Dacă este admisibilă spre a se dovedi fraudă, violență, captațiunea și sugestiunea întrebuințate față cu un testator.

Testament.—Dacă simple insinuări întrebuințate pe lângă testator spre a 'l face să testeze în cutare sens poate atrage anularea testamentului.

Testament.—Dacă forma autentică a unui testament este o dovadă că testatorul nu era atins nici de surditate nici de insanitate mintală.

Sudit.—Ce însemna înscrierea unui comerciant, înainte de regulamentul organic, în condica sudiților.—Dacă din această înscriere se putea deduce că negustorul înscris era străin sau și perduse naționalitatea română.

Sudit.—Proprietar de moșii.—Dacă înscrierea unui proprietar de moșii în condica sudiților însemna că era străin și perduse naționalitatea română. Cine putea cumpăra moșii înainte de regulamentul organic.

Diplomă de boerie.—Cui se acorda o asemenea diplomă sub regulamentul organic.—Dacă se acorda numai pământenilor.

Căsătorie.—Străin.—Dacă înainte de regulamentul organic străinul căsătorit cu o româncă devenea român.—Ce devenea sub regulamentul organic.—Dacă mai devenea român.

Căsătorie.—Femea străină.—Dacă sub vechile legiuri, femea străină căsătorită cu un român, devenea româncă.

1) Dispozițiunile testamentare trebuie să cuprindă expresiunea liberă a voinței testatorului, și prin urmare atunci când sunt rezultatul fraudei sau violenței, moștenitorii abintestat sunt în drept a cere anularea unor asemenea acte.

2) Proba testimonială este admisibilă spre a se dovedi fraudă, violență, captațiunea și sugestiunea ce s'ar fi întrebuințat pe lângă decujus spre a 'l sili să facă testament într'un sens oare care.

3) Simplele insinuări întrebuințate pe lângă decujus spre a 'l face să testeze în cutare sens, chiar de ar fi dovedite nu sunt îndestulătoare pentru a se declara un testament anulabil, întru cât ceea ce legea voeste să fie dovedit este dolul sau violența care să fi indus în eroare pe defunct sau să 'l fi silit a face un testament ce ar fi fost în mod învederat contra intențiunilor și simpațiilor sale.

4) Forma autentică a unui testament este dovada cea mai puternică că nici surditatea nici insanitatea mintală a testatorului nu existau la facerea acestui testament, de oare-ce formalitățile autentificării sunt de așa natură

în cât judecătorul are toate mijloacele de a se asigura dacă persoana căreia îi citește testamentul 'l pricepe și 'l aude.

De aci reese că partea care atacă testamentul în nulitate pe motiv că testatorul era surd sau că nu se bucura de întregimea facultăților sale mintale trebuie să dovedească în contra presumpțiunii că judecătorul s'a asigurat prin el însuși de consimțământul valabil al testatorului, presumpțiune ce trebuie ținută ca adevărată până la proba contrară.

5) Înainte de regulamentul organic, clasa negustorilor pământeni fiind lipsită de privilegiile atribuite numai rangurilor de boerie sau străinilor în virtutea tractatelor, și fiind espusă la tot felul de vexațiuni fiscale, și cari se repetau cu mai mari abusuri la fie care schimbare de domnie, acești negustori luaseră obiceiul de a se alătura sub o altă protecțiune străină, de a deveni sudii, pentru a se bucura pe de o parte în țară de foloasele străinilor ale căror drepturi erau asigurate prin tractate, iar pe de alta ca la eșirea lor din țară să fie mai bine protegiați.

Asi-fel înscrierea unei persoane în condica sudiților avea un caracter cu totul provisoriu dictat de trebuințele timpului, fără însă a se deduce de aci că persoana înscrisă era străină, sau că perduse naționalitatea română.

6) Subt legiurile vechi, înainte de regulamentul organic, dreptul de a dobândi moșii cum și alte imobile era, după obiceiurile țerei, un atribut exclusiv al calității de pământean.

Asi-fel înscrierea unui proprietar de moșii în condica sudiților nu însemna că densus era străin sau își perduse naționalitatea română, ci însemna pur și simplu că naționalitatea românească nu oferea destule garanții pentru exercițiul liber al comericiului așa că silit de nevoile timpului s'a pus sub o protecțiune străină.

7) Subt regulamentul organic diploma de boerie nu se mai acorda de cât acelor care dovedeau în mod destoinic că se coboară din strămoși pământeni.

Prin urmare acela care căpăta o asemenea diplomă sub regulamentul organic, chiar de se găsea trecut în vre o condică de sudii aceea diplomă era o dovadă că densus era pământean.

8) Înainte de regulamentul organic era admis de obiceiurile pământului că străinul ce se căsătoriea cu o pământeană nobilă să devină român de drept fără nici o altă formă sau condițiune.

Regulamentul organic a desființat acest mod de naturalizare, dispunând ca pe viitor asemenea căsătorii nu vor avea alt efect de a scurta în favoarea străinului numai termenul așezării sale în țară cerut pentru a dobândi naționalizarea, fiind supus ca ori-care alt străin la toate celelalte forme și condițiuni.

9) În ceea ce privește condițiunea femeii străine ce se căsătoriea cu un român, nici în regulamentul organic, nici în legiurile Caragea, nu se găsesc dispozițiuni privilegiate la naționalitatea acestei femei, asi-fel că aceste legiuri au lăsat neatrinse vechile obiceiuri ale pământului în această privință.

Din obiceiurile vechi ale pământului, din diferitele legiuri și hrisoave domnești anterioare regulamentului organic, rezultă fără îndoială că femeia străină ce se căsătoriea cu un român, devenea, ca și sub actualul cod civil, româncă.

S'au ascultat: d-nii avocați C. G. Disescu și N. Durma, din partea reclamantelor Elena C. Brațu și Maria C. Chabudeanu, precum și d-nii avocați N. Basilescu și G. Daniilopolu, din partea intimatelor Athena Belisarie Doxachi, în combateri.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de d-lor Elena Brațu și Maria Chabudeanu cu consimțământul soților lor, contra d-nei Athena Belisarie Doxachi, prin care tind a se declara anulat testamentul autentificat de tribunalul Ilfov sub No. 7577 din 14 Decembrie 1889

precum și testamentul olograf de care face mențiune acel autentic și prin care pârâta este instituită legatară universală asupra averii rămasă pe urma defunctului Belisarie Dumitru Doxachi;

Având în vedere că numitele reclamante intență această acțiune în calitate de cele mai apropiate rude, nepoate de vară cu testatoarele, calitate care de altminteru este dovedită cu martorii ascultați și apoi netăgăduită de pârâta;

Având în vedere că motivele în puterea cărora se cere această anulare sunt: 1) Captațiunea și sugestiunea, 2) Surditatea testatorului, 3) Insanitatea și slăbiciunea mintală și în fine al 4-lea în cazul când cele trei motive de nulitate nu sunt destul de dovedite, se mai susține că Atina Belisarie Doxachi fiind străină este incapabilă de a dodândi imobile rurale care compun o parte importantă din moștenire în special moșia Gagu din județul Ilfov;

Având în vedere actele și dovezile prezentate, debaterile orale și concluziunile scrise ale părților.

I-ii Captațiunea și sugestiunea.

Având în vedere că dispozițiunile testamentare trebuie să cuprindă expresiunea liberă a voinței testatorului și prin urmare atunci când sunt rezultatul fraudei sau violenței, moștenitorii abintestat sunt în drept a cere anularea unor asemenea acte;

Având în vedere că reclamantele susțin cum că d-na Atina Doxachi soția defunctului împreună cu frații ei Mihail și Grigorie Raicovici au reușit prin manopere dolosive a substitui voința lor, voinței testatorului, că aceste manopere ar fi consistat din amenințări din partea acestora, că dacă nu va testa în favoarea soției sale atunci aceasta îl va părăsi retrăgându-se la mănăstire și cu modul acesta l'ar fi silit să testeze contra voinței sale, de teamă numai că va fi lipsit de îngrijirile de care avea nevoie la boala de care suferea, că deosebit de aceasta, aceste persoane îndepărtau în mod sistematic pe orî ce rudă de sânge a defunctului, oprindu-le cu desăvârșire a pătrunde în casa sa, că în fine prin calomniile insinuate în mod dibac și cu perseverență au reușit să deslipească pe testatoarele de la afecțiunea naturală ce avea pentru aceste rude;

Considerând că pentru stabilirea acestor fapte tribunalul a întrebunțat dovadă cu martori și contra probă;

Având în vedere că martorii reclamantelor, Stanciu Predescu, Tache Tănăsescu, C. Deșliu și Adolf Brandis de și afirmă oare care pretinse plângeri din partea lui Doxachi cum că i se pretindea acasă să și facă testamentul plângeri confidențiale către aceste persoane când se întâlnea cu ele la cafenea, nici unul însă nu spune că defunctul s'ar fi plâns contra soției sale pentru amenințări sau maltratări, nici unul nu poate forma o dovadă despre pretinsa sequestrare a lui Doxachi, marginindu-se a arăta că de la un timp oare care neprecis și asupra căruia nu sunt de acord, nu l'ar mai fi vădit la cafenea, ceea ce de sigur nu ajunge pentru a face dovadă sequestrării, în fine nici unul nu arată că ar fi auzit pe defunct exprimând voința de a testa, fie în favoarea reclamantelor fi a altor rude, și din contra

martorii de ai pârâtei a căror onorabilitate și sinceritate nu poate fi pusă la îndoială, precum și doctorul curant Florea Teodorescu, preotul casei și alții ne spun că bărbatul Doxachi nu înceta de a și manifesta față cu ei recunoștința și mulțumirea pentru deosebitele îngrijiri ce primea de la soția sa, iar martorul Stanciu Predescu al reclamantelor ne spune că Doxachi fiind de o natură curioasă trăise totdeauna foarte retras de neamurile sale proprii, singur martorul Cecropide Miltiade face o declarațiune mai categorică, mai pronunțată în sensul reclamațiunei afirmând că d-na Atina Doxachi a amenințat pe soțul său de a l'părăsi dacă nu va face testamentul în favoarea sa și că atât d-sa cât și alte rude ar fi fost oprite de a vedea pe bătrân în ultimii 5 — 6 ani ai vieții sale. Mărturisirea lui Cecropide nu poate însă prin ea însăși a forma o dovadă, cu atât mai mult că după actele înfățișate de pârâta, rezultă că acest martor a fost implicat ca inculpat într'un proces penal pentru falsificarea semnăturii lui Belisarie Doxachi, într'un act de creanță de 2000 lei valoare proces care de și s'a terminat prin achitare totuși este de natură a putea influența încă pe martor în declarațiunile sale și prin urmare poate lăsa oare care bănueli de părtinire, cu atât mai mult că un vechi servitor al casei martorul Șerban Manole arată pe Cecropide ca unul ce recurgea adesea ori la generozitatea defunctului ajutor de care a fost lipsit din momentul procesului penal;

Considerând dar că din declarațiunile marturilor ascultați nici una din manoperile dolosive nu rezultă, că simple insinuări de a testa în cutare sens chiar de ar fi dovedite nu sunt îndestulătoare pentru a se declara un testament anulabil, întru cât ceea ce legea voiește să fie dovedit este elementul de *dol* sau *violență* care să fi indus în eroare pe defunct sau să l'fi silit a face un testament ce ar fi fost în mod învederat contra intențiunilor și simpatiilor sale că dar în lipsă de asemenea dovadă urmează să considerăm testamentul ca o recompensă a testatorului către soția sa pentru traiul fericit ce i-a dat timp de 30 ani de căsătorie ca o expresiune naturală a afecțiunei sale.

II-lea și al III-lea Surditatea și slăbiciunea mintală;

Având în vedere că facerea testamentului în forma sa autentică pe anul 1889 este dovada cea mai puternică că nici *surditate* nici *insanitate* mintală nu existau la confecțiunea acestui act de oare ce formalitățile autentificării sunt de o așa natură în cât judecătorul are toate mijloacele de a se asigura dacă persoana căruia citește actul l'pricepe și l'aude; că întru cât nu se dovedește nimic în contra presumpțiunei că judecătorul s'a asigurat prin el însuși de consimțământul valabil al testatorului; această presumpțiune trebuie să fie ținută ca adevărată;

Considerând că deosebit de aceasta pârâta dovedește că posterior testamentului defunctul a figurat în persoană înaintea instanțelor judecătorești și anume: o dată la 5 Noembrie 1890 înaintea d-lui jude instructor cabinetul II și a doua oară înaintea Curței de apel în

anul 1893 răspunzând în ambele cazuri la interogatoare detaliate, tocmai în procesul penal al d-lui Cecropide cu care ocaziune de sigur s'ar fi putut constata surditatea sa și slăbiciunea mintală dacă ar fi existat, pe când din contră răspunsurile sale clare și precise înlătură cu desăvârșire și aceste mijloace invocate pentru a obține nulitatea testamentului.

IV Calitatea de străină a d-nei Atina Doxachi și ca consecință incapacitatea sa de a dobândi cel puțin imobile rurale ce compun partea cea mai importantă din averea defunctului.

Având în vedere că pentru stabilirea acestei incapacități bazate în drept pe dispozițiunile art. 7 din constituție reclamantele au susținut în fapt a) că atât defunctul cât și soția sa erau născuți din părinți străini, că nici ei, nici părinții lor nu obținuseră naturalizarea și spre temeiul înfățișează două certificate eliberate din arhiva statului sub N-rele 301/95 și 310/95 în care prin cel dintâiu să arată că un oare-care Ștefan Raicovici ce ar fi tatăl pârâtei este trecut în *condica sudiților* din Capitală la anul 1838 ca *sudit austriac* de naționalitate grec, profesiune băcan și că la anul 1844 același să găsește înscris sub No. 1363 ca născut în Brașov stabilit de 30 ani în București, neguțător băcan *supus austriac* iar prin cel de al doilea că un oare-care Dimitrie Doxachi ce ar fi fost tatăl defunctului Belisarie s'ar găsi înscris în catagrafia de la 1838 ca *sudit austriac* de naționalitate grec, din care acte să trage concluziunea că atât Belisarie cât și soția sa sunt și ei străini;

b) În al doilea loc să zice chiar dacă tribunalul ar găsi față cu diplomele de boerie, cărți de alegător ale defunctului și alte dovezi cum că Belisarie Doxachi ar fi însușind calitatea de Român, totuși soția sa care nu poate prezenta aceleași acte, nici poate dovedi posesiunea de stat de România, trebuie considerată ca străină, ca una ce este născută din un tată străin și care nu ar putea nici măcar invoca dispozițiunile codului nostru civil, relative la dobândirea naționalității prin căsătorie; de oare-ce soții Doxachi sunt căsătoriți sub imperiul regulamentului organic și codul Caragea nu admiteau acest principiu;

Considerând că pentru determinarea naționalității lui Belisarie Doxachi și a soției sale urmează mai întâiu să stabilim în ce scop să făceați aceste înscrieri în condicele de sudiți ce erau destinate să constate, căci altfel vom putea cunoaște care este puterea dovăditoare a certificatelor de care se servesc reclamantele pentru a susține că soții Belisarie și Atina Doxachi erau străini; apoi urmează să cercetăm care era valoarea diplomelor de boerie acordate de Domn sub regulamentul organic adică dacă confereau sau nu mai recunoșeau calitatea de Român;

Având în vedere că din actul de cununie prezentat de d-na Atina Doxachi să constatăm că celerarea căsătoriei sale a avut loc la 2 Februarie 1864, prin urmare tot din cercetarea legilor anterioare codului nostru civil vom putea deduce care era condițiunea femeii străine ce se căsătorea cu un Român;

Având în vedere că defunctul Belisarie Doxachi decedând în anul 1894 va trebui să aplicăm dispozițiunile constituției revizuită în 1879 și a codului civil actual, în ceea ce privește chestiunea capacității d-nei Atina Doxachi de a moșteni imobile rurale în România în cazul când s'ar dovedi că ea nu este Româncă nici prin naștere, nici prin căsătorie.

A) În ce privește naționalitatea lui Belisarie Doxachi, Având în vedere că regulamentul organic pentru numeroasele reforme ce a introdus în țările Române cuprindea și un număr însemnat de dispozițiuni relative la o mai dreaptă repartizare a impozitelor, la perceperea în mod regulat și la suprimarea multor abuzuri usitate până atunci (art. 67 și urm. reg. organic) din care rezultă că pentru așezarea acestor impozite să înlocuiască comisiuni districtuale cu însărcinarea de a face o listă pentru fie-care județ de indigenii țerei, locuitorii în orașe sau sate care urmau a fi supuși;

Având în vedere că din însuși citarea acestor dispozițiuni se constată că, comisiunile în îndeplinirea însărcinării lor aveau să țină seamă pe de o parte de unele scutiri dobândite prin Hrisoave Domnești cum și de privilegiile isvorâte din titlurile de boerie, iar pe de altă parte de străinii stabiliți în țară care se bucurau și densii de unele foloase în virtutea tractatelor existente în acele timpuri și că, în acest scop s'au înlocuit diferite condice în care s'au înscris pe de o parte cei pământeni, orașeni și săteni, iar în alta acei privilegiați (art. 69—80 inclusiv) și în fine într'o alta pe acei străini (v. art. 93);

Având în vedere însă că, prin timpurile anterioare regulamentului organic domnea o mare nesiguranță cu privire mai cu seamă la clasa negustorilor pământeni care fiind lipsiți de privilegiile atribuite nu mai rangurilor de boerie erau expuși la tot felul de vexațiuni fiscale care se repetau cu mari abuzuri la fie-care schimbare de domnie precum a constat-o însuși art. 75, al regulamentului organic, de aceea se luase obiceiul de acești negustori de a se alătura sub o protecțiune străină pentru a se bucura pe de o parte în țară de foloasele acestor străini a căror drepturi erau asigurate prin tractaturi; iar pe de alta că la eșirea lor din țară să fie mai bine protejați;

Având în vedere că art. 93 al regulamentului constată el singur acest lucru și cum prin o serie de alte dispozițiuni reglementă un sistem întreg de percepere care pune capăt tuturilor acestor abuzuri, de aceea acel articol hotărăște ca de acum înainte aceste protecțiuni asupra pământenilor trebuie să înceteze, în care scop se înființează niște comisii cu însărcinarea de a înscrie în mod *privisoriu* pe toți acești sudiți într'o condică deosebită, urmând ca apoi într'o conglăsură cu consuli puterilor străini să se îndepărteze, de sub aceste protecțiuni, toți acei ce nu vor fi în adevăr străini, spre a se *cumiri* în același timp pe viitor—«Multele privilegii dintre stăpânirea locului și consulaturilor puterilor străine»;

Considerând că ast-fel fiind înscrierile în condica su-

diților avea un caracter cu totul provisoriu și prin urmare dacă s'ar dovedi cum că tatăl lui Belisarie Doxachi era în adevăr pământean, atunci trecerea sa în condica sudiților, nu mai are alt caracter de cât acel dictat de trebuințele timpului fără a putea dovedi naționalitatea;

Având în vedere că, prin actele produse de părâta se dovedește că tatăl lui Belisarie anume acest Dimitrie Doxachi despre care menționează condica sudiților era proprietar de moșie încă din anul 1810, de unde rezultă că *trebuia* să fie pământean știut fiind că dreptul de a dobândi moșii cum și alte imobile era după obiceiurile țerei un atribut exclusiv al călității de pământeni (v. Alecsandrescu tomul I pag. 159, și nota în care se citează Chrisovul lui Mihail Racoviță, care consfințește aceste obiceiuri făcând excepțiune numai pentru Moldoveni) și ast-fel dacă origina Română a lui Belisarie Doxachi găsindu-se dovedită înscrierea tatălui său, care era neguțător printre *sudiții austriaci* arată numai că naționalitatea românească nu oferea destule garanții pentru exercițiul liberal al comerțului așa încât silit de nevoile timpului s'a pus și densus sub o protecție străină;

Considerând că deosebit de aceasta însuși Belisarie Doxachi poseda o diplomă de *boer de neam* liberată lui în anul 1847 de George Dimitrie Știrbey Voevod, în care să dice că, 'i a fost dată atât în «puterea actelor ce a presintat la comisia de catagrafie a periodului III-lea cât și din condicile visteriei din anul 1828 și 1831, *dovedindu-și adevărata însușire de boer de neam*» trecându-se în condica statului *închipuită conform art. 80 din regulamentul organic*; prin urmare prin această diplomă i se *recunoștea dreptul* său la acest titlu și nu i se *conferea* nimic; iar art 80 la care se referă, dispunea că comisiunile însărcinate cu așezarea impozitelor aveau îndelețnicirea de a face și catagrafia *stărilor privilegiate* adică a *neamurilor Postelnicilor și Mazililor* «care erau îndatorite să arate acturile și documentele întemeietoare de a lor privilegii, numele lor urmând «a se înscrie într'o condică șnuruită și încredințată cu pecetea Domnească; în fine spre curmare oare-cărora abuzuri art. 81 spune că» drepturile veacurilor cuvenindu-se numai acelor ce se coboară din *strămoși* din familii nobile, nu se va mai putea slobozi prin visterie documente de neam de cât acelor ce vor dovedi a lor început prin destoinicie, documenturi și numai în anumite condițiuni după o cercetare a obșteștei adunări întărită de Domn după raportul acesteia;

Așa dar din însuși art. 81, rezultă că Belisarie Doxachi a fost recunoscut prin diploma de boerie *ca pământean* întru cât asemenea document nu se mai putea acorda de cât acelor ce dovedeau în mod destoinic că se coboară din strămoși;

Considerând că pentru complectarea susținerilor sale părâta presintă și numeroase cărți de alegător din care se constată că, Belisarie Doxachi a exercitat tot deauna drepturile sale politice în Bucuresci; că nu numai el, dar și fratele său s'a bucurat de aceiași însușire de Român, ocupând funcțiunea de conștopist la Curtea de apel, având și densus o diplomă de boerie; că dar po-

sesiunea de stat, de cetățean român fiind susținută prin dovada complectă a originii sale române; presumpțiunea ce ar fi putut resulta din certificatul scos din arhiva Statului că tatăl lui Belisarie, de și acesta era străin nu mai poate avea nici o putere doveditoare.

B) In ce privește pe Atina Doxachi.

Având în vedere că părâta dovedește printr'un act de hotez necontestat de reclamante că este născută în Bucuresci la anul 1837 în religiuena ortodoxă că în contra presumpțiunei de româncă, rezultând din acest act de stare civilă, să aduce de reclamante certificatul No. 301/95, scos din arhiva Statului în care se dice că un oare-care Ștefan Raicovici se găsește înscris la anii 1838 și 1844 (epocile facerei catagrafiilor conform art. 95) *ca sudit austriac* de profesiune băcan, care Ștefan Raicovici ar fi tatăl părâtei;

Considerând că identitatea acelei persoane cu tatăl d-nei Doxachi nu este nici dovedită de reclamante, nici recunoscută de părâta, că în același certificat să arată pe un oare-care Ștefan Raicovici trecut la anul 1838 *ca sudit austriac* de origine grec, iar la 1844 (periodul III de catagrafie) tot *ca sudit austriac* însă născut în Brașov și de 30 ani stabilit în Bucuresci ceea ce poate lăsa a crede că ar fi vorba despre două persoane deosebite, că dar în lipsă de o dovadă contrarie trebuie să ne referim la presumpțiunea că, rezultă din faptul nașterii pe pământul Românesc;

Considerând că chiar dacă s'ar admite ca dovedit că Ștefan Raicovici despre care tratează certificatul arhivei ar fi în adevăr tatăl d-nei Atina Doxachi; că mai mult înscrierea din condica sudiților ar dovedi chiar naționalitatea acestui Ștefan Raicovici, încă naște întrebarea care devenea condițiunea d-nei Doxachi prin căsătoria sa, dacă a dobândit naționalitatea soțului ei sau a rămas străină;

Considerând că art. 379 al regulamentului organic ne arată că înainte de punerea sa în aplicație era admis de obiceiurile pământului că străinul ce se căsătoria cu o pământeană nobilă să devină român de drept fără vre o altă formă sau condițiune dispunând că pe viitor aceasta nu va mai fi ertat și că o ast-fel de căsătorie va scurta în favoarea străinului numai termenul așezării sale în țară, cerut pentru a dobândi naționalizarea fiind supus ca ori care altul la toate cele-lalte forme și condițiuni;

Având în vedere că în ce privește condițiunea *femeii străine* ce se căsătorește cu un român nu găsim nici în regulamentul organic, nici în condica Caragea, vre-e dispozițiune, și dar de aci trebuie să deducem că aceste legiuri au lăsat neatins vechile obiceiuri ale pământului în această privință;

Având în vedere că pe timpurile anterioare punerii în aplicațiune a regulamentului organic, calitatea de cetățean român se cofundă cu dreptul de a obține ranguri de boerie căci numai aceste clase privilegiate să bucurau de deplinătatea drepturilor politice.

Având în vedere că în anul 1764, Mihail Racoviță Domnul Valahiei, voind a împedica introducerea prea multor străini între boerii țării; dispune prin un hrisov

al sėu, cã boerii sã mai dea fetile lor dupã strãini, pe-depsindu-i cu surghiuni: iar despre *fetile strãine* ele erau deplin slobode a se cãsãtori cu pãmęntenii cu singura condiþiune de a nu cãuta sã *incuibezze pe ai sėi în țarã* (v. Alexandrescu tomul I pag. 147 Nota I.) de unde rezultã cã ideia dobãndirii naþionalitãþei prin cãsãtoria era atãt de înrãdãcinatã în tradiþiunile noastre în cãt nu se gãndea însuși Domnul țerei de ale tãgãdui acest drept, dacã pentru ca sã nu se mai stricoarea atãþia strãini printre boerii țerei, de aceia îi oprește de a 'și mai da fetele dupã strãini, lãsãnd din contrã deplinã libertare celor pãmęntenii de a lua fete strãine, întru cãt pericolul nu mai era același adicã de a se introduce cetãþenii strãini în neamul romãnesc, iar întru cãt privește drepturile dobãndite, același hrisov dispune cã vor fi respectate cu condiþiune cã acei ce vor fi cãpãtat boeria, adicã naþionalitatea prin cãsãtoria cu o pãmęteancã nobilã sã nu mai incerece a se innãlþa în rang;

Considerãnd cã ast-fel fiind numai incãpe îndoielã cã el iar înainte de punerea în aplicare a codului nostru civil, femeia strãinã ce se cãsãtoria cu un Român, devenea romãncã;

Considerãnd cã calitatea de romãn a lui Belisarie Doxachi este deja doveditã, prin urmãre aceastã naþionalitate a fost cãstãtigatã de soþia sa chiar dacã ar fi dovedit cã se cohoarã din un tatã strãin;

Considerãnd cã în asemenea condiþiuni, discuþiunea asupra art. 7 din Constituþiune nu mai poate avea loc întru cãt calitatea de romãncã a d-nei Atina Doxachi numai poate fi tãgãduitã.

Pentru aceste motive redactate de d-l membru Em. Miclescu, tribunalul respinge ca nefondatã acþiunea.
(ss) G. Mavrus și Em. Miclescu.

BIBLIOGRAFIE

A apãrut :

TRATAT TEORETIC SI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILA

coprinzând

LEGEA JUDECĂTORIILOR DE PACE

ACTIUNILE POSESORIE

ACTIUNEA DE REVENDICARE

ACTIUNE de GRANITIUNE și HOTĂRNICII

EXPROPRIAREA PENTRU CAUSA DE UTILITATE PUBLICĂ

de

DIMITRIE CHEBACI

Doctor în drept, Avocat

Se aflã de vãnzare la Tipografia d-lui Gr. Panaitescu Pasagiul Carageorgevici și la Librãria Alcalay.

Preþul 12 Lei

Dr. M. ANGHELOVICI

de la facultatea de medicinã din Paris

38 CALEA DOROBANTILOR, 38

Consultaþiuni de la orele 6—8 p. m.

A eșit de sub tipar :

SUCCESIUNELE

copinzând

Sucesiunile regulate sau legitime și succesiunile ne-regulate, precum și Sezina. — drepturile copiilor naturali, — drepturile vãduvei sãrace în averea soþului sėu, — și dreptul statului asupra a erei cãlugãrilor,

DE

G. P. PETRESCU

Consilier la Inalta Curte de Casaþie și Justiþie.

VOLUMUL I.

Preþul : 4 lei și 6 lei, pe hãrtie velinã.

A apãrut :

TRATATUL DE DRPET COMERCIAL

PARTEA III-a VOL. I

DE

C. N. TONEANU

Avocat, Galaþi

Se aflã de vãnzare pe preþ de 2 lei la autor în Galaþi, la librãria «Socec» în Bucuresei, «Șaraga» în Iași și la administraþia «Curierului Judiciar». Asemenea partea I și a II-a pe preþ de 10 lei ambele.

Anunþãm cu pãcere cã cu concursul mai multor domni avocaþi ai baroului din București

S'A DESCHIS

Pe cheiul Dãmboviþei, vis-a-vis de Palatul Justiþiei
(Casa CĂNUȚĂ)

„INFORMATORUL“

Biuroù care se ocupã cu afaceri judiciare, redactãri de acte de Notariat, îndepliniri de proceduri la procese în toatã țara, executãri de sentinþe și încasãri de creanþe.

Agentie specialã de încredere

pentru vãnzãri, cumpãrãri și închirieri de pãrvãlii, case, locuri virane, moșii și pãduri

Plaseazã bani în ipoteci și înlesnește împrumuturi la Credite și particulari, sconturi, cesiuni de arendã, chirii, creanþe și drepturi de moștenire.

Face formalitãþi de cãsãtorie și foi de zestre.

NB. Unul din avocaþi va sta în biroù la dispoziþia publicului pentru consultaþiuni în toate zilele de lucru de la orele 9—12 și de la 2—5 iar în zilele de sãrbãtori de la orele 9—12.

Acest biroù fiind menit a scãpa pe public de multele neajunsuri ce suferea din cauza samsarilor, îi urãm vieatã lungã și afaceri frumoase și îndemnãm pe amicii și cititorii noștri a se adresa cu toatã încrederea acestui biroù.

Sunt de plasat în rangul I sau dupã credit lei 38000, 35000, 24000, 12000, 9000 și 18000 pentru moșie în primul rang.